

Zbrodnia Wołyńska

<https://zbrodniawolynska.pl/zw1/mapa-województwa-wolyns/powiat-dubienski/12733,Powiat-dubienski.html>
27.04.2024, 04:06

Powiat dubieński

Powiat dubieński (inna nazwa: dubnowski) był jednym z 11 powiatów wchodzących od 19 lutego 1921 r. w skład nowo utworzonego województwa wołyńskiego II Rzeczypospolitej. Siedzibą powiatu było miasto Dubno. Powiat został ustanowiony w dniu 1 stycznia 1925 r. Powiat dubieński znajdował się w południowej części województwa wołyńskiego i graniczył na zachodzie z powiatem horochowskim, od północy z powiatem łuckim, od wschodu z powiatami rówieńskim i zdołbunowski a od południa z powiatem krzemienieckim. Powiat dubieński o powierzchni 3275 km kwadratowych był zamieszkały zgodnie ze spisem powszechnym, który został wykonany w 1931 r. przez 226,700 osób. W większości tereny te były zamieszkane przez ludność ukraińską, która liczyła 158,300 osób (69,8%), 34,000 Polaków (15%), a pozostali to ludność pochodzenia żydowskiego, czeskiego i inne małe grupy narodowościowe. Według tego samego spisu powszechnego spośród zamieszkującej te tereny ludności, 27,638 osób było wyznania rzymskokatolickiego, 838 osób wyznania unickiego, 172,674 osób wyznania prawosławnego, 748 wyznania ewangelickiego, 3664 osób należało do innych wyznań chrześcijańskich i 18,227 osób wyznania mojżeszowego. W skład powiatu dubieńskiego wchodziło 12 gmin wiejskich, 2 miejskie, 353 gromady wiejskie (sołectwa) i 4 miasta. Do gmin zaliczono: Beresteczko (miejska), Beresteczko (wiejska), Buderaż, Boremel, Jarosławicze, Kniahinin, Krupiec z siedzibą w Rudni Poczajowskiej, Malin, Mizocz, Młynów, Ołyka (miejska), Ołyka (wiejska), Radziwiłłów (miejska), Radziwiłłów (wiejska), Sudobicze, Tesłuchów, Warkowicze, Werba. Miastami były: Beresteczko, Dubno, Ołyka, Radziwiłłów.

Tereny powiatu dubieńskiego jak też i całego województwa wołyńskiego były okupowane od września 1939 r. do drugiej połowy czerwca 1941 r. przez armię sowiecką, zajętego na podstawie układu Ribbentrop-Mołotow. Ludność polska w czasie okupacji sowieckiej została poddana represjom, które w znacznym stopniu doprowadziły do poważnej zmiany w układzie narodowościowym. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy było przede wszystkim przeprowadzenie przez władze sowieckie trzech dużych akcji deportacyjnych, zrealizowanych 10 lutego, 13 kwietnia i 12 czerwca 1940 r. W ich trakcie dokonano przymusowego przesiedlenia na tereny Syberii i do

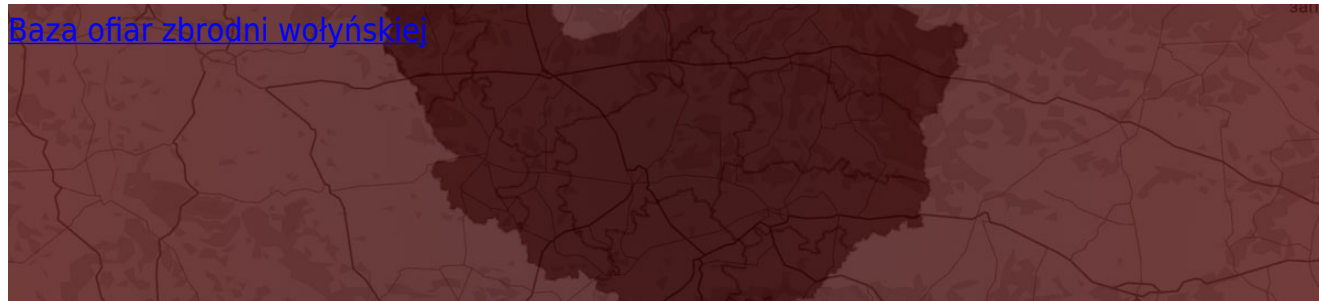
Kazachstanu licznych grup Polaków. Dodatkowym problemem było także przeprowadzenie przez władze sowieckie trzech akcji poboru do wojska, które dokonano na wiosnę i jesienią 1940 r. a także na wiosnę 1941 r. W tym okresie sowieckie NKWD przeprowadziło także liczne aresztowania polskiej inteligencji, urzędników i wojskowych, którzy w rzeczywistości następnie jeśli nie zostali w więzieniu zamordowani to uwięziono ich w łagrach. Represyjna działalność władz sowieckich w stosunku do zamieszkujących te tereny Polaków, a w szczególności do usunięcia najbardziej aktywnego elementu jakimi były osoby, które posiadały doświadczenie przede wszystkim organizacyjne i przywódcze w kwestiach wojskowych, doprowadziła do znacznego osłabienia środowiska polskiego a co za tym idzie do wzmocnienia żywiołu ukraińskiego. Na podstawie dokonanego przez Niemców spisu ludności przeprowadzonego w pierwszej połowie 1942 r. porównywanego przez nich z danymi szacunkowymi w 1939 r. okazało się, że ubytek ludności polskiej na Wołyniu podczas okupacji sowieckiej wyniósł 45 tysięcy osób.

Zmiana władz okupacyjnych z sowieckiej na niemiecką, która nastąpiła po wybuchu wojny w czerwcu 1941 r. doprowadziła w pierwszej kolejności do zagłady obywateli polskich II Rzeczypospolitej pochodzenia żydowskiego. Autorzy opracowania poświęconego ludobójstwu dokonanemu przez nacjonalistów ukraińskich na polskiej ludności Wołynia w latach 1939-1945 Władysław i Ewa Siemaszko pisali m.in. o założeniu jesienią 1941 r. na terenie Boremla getta, w którym zamknięto około 1000 Żydów. W czerwcu 1942 r. zgromadzoną ludność Niemcy przy pomocy policji ukraińskiej wymordowali mieszkańców getta poza miastem w pobliżu wsi Nowosiółki. Podobnie przy pomocy policji ukraińskiej Niemcy dokonali w październiku 1942 r. mordu na Żydach pochodzących z miejscowości Targowica (gmina Jarosławcze), których przepędzono wcześniej do getta w miasteczku Ostrożec (gmina Malin) i następnie uśmiercono w Młynowie w gminie Malin.

W pierwszej połowie 1943 r. doszło na Wołyniu do rozpoczęcia szeroko zakrojonej przez nacjonalistyczne podziemie ukraińskie akcji mającej na celu dokonanie eksterminacji zamieszkującej te tereny od wieków ludności polskiej. Ludobójstwa Polaków dokonywały oddziały wchodzące w skład Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) oraz konkurencyjnych formacji bulbowców (członków tzw. „Siczy Poleskiej” założonej i dowodzonej przez Tarasa Boroweća ps. Taras Bulba) i melnykowców (Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN-M) założona w 1940 r. w Krakowie przez Andrija Melnyka) a także członków utworzonych i podlegających dowództwu niemieckiemu w drugiej połowie 1941 r. oddziałów policji ukraińskiej, które w początkach 1943 r. zdezerterowały i weszły w skład UPA. W dokonywaniu zbrodni na Polakach udział brały także tysiące zamieszkujących te tereny ukraińskich chłopów. Na terenie powiatu dubieńskiego zbrodni na bezbronnej ludności polskiej dokonano w dziesiątkach miejscowości i osad jak: Boremel, Łysin, Paszowa, Rusinowe Beresteczko, Smyków, Złoczówka, Iwanie, Krzywucha, Sady Małe, Horodnica Mała, Jarosławicze, Podhajce, Podłożce, Zawale, Chorupań, Kolonia Bogusze (Boguszówka), Kolonia Krasilno, Kolonia Rzeczyszczce, Kolonia Zamczysko, Kolonia Zborów, Kolonia Aleksandrówka, Kolonia Ludwikówka, Kolonia Maruszyn.

Powiat dubieński został ponownie zajęty przez wojska sowieckie w lutym 1944 r. Pomimo opanowania tych terenów przez wojska sowieckie w dalszym ciągu dochodziło do licznych przypadków dokonywania przez Ukraińców mordów na Polakach.

Powiat dubieński zajmował południową część województwa wołyńskiego i graniczył: na zachodzie z powiatem horochowskim, od północy z powiatem łuckim, od wschodu z powiatem rówieńskim i zdołbunowskim, od południa z powiatem krzemienieckim.

Wyszukiwarka

Znajdź na mapie

Szukaj

Legenda

Pokaż Wszystkie

Miasto powiatowe

Miejsce zbrodni

woj. wołyńskie, pow. Dubno

Zapisz KML

Zapisz XML

Zapisz geoJSON

Galeria zdjęć

Aktualności

